

SJÆLLANDS MIDDELÅLDER

-FOKUS PÅ LANDBEBYGGELSEN

Projektplan
for en fælles tværfaglig forskningsindsats for
den middelalderlige landbebyggelse
på Sjælland

Den overordnede vision er at belyse kulturlandskabets dynamiske udvikling og undersøge vilkår og præmisser for lokale og regionale karakteristika via et historisk og arkæologisk perspektiv for derigennem at skabe kendskab og ejerskab til kulturarven.

Baggrund

Den middelalderlige landbebyggelse er vigtig for at forstå tilblivelsen og udformningen af kulturlandskabet på Sjælland i dag, men der rejser sig en række centrale spørgsmål: Hvor er den? Skal vi finde den i det åbne land eller i de endnu stående landsbyer? Og hvordan er den struktureret? Det arkæologiske materiale er præget af manglende overblik, usystematiske indsamlinger og ikke-undersøgte problemstillinger, der gør samlede analyser og synteser svære at fremsætte. Samtidig er sammenkøringen mellem det arkæologiske materiale og andre kildematerialer så som stednavne, skriftlige og kartografiske kilder kun til stede i ringe grad. Der er således ikke tidligere lavet en samlet opsamlende, metodeudviklende og formidlende indsats for dette materiale på Sjælland. Det skal der rådes bod på, og projektet *'Sjællands Middelalder – fokus på landbebyggelsen'* er et initiativ for at skabe en fælles tværfaglig forskningsindsats på området.

Formål

Formålet er at skabe et *interdisciplinært og tværmusealt netværk og facilitere en platform for forskning og formidling* af det empiriske materiale. Indsamlingen og systematiseringen af materialet skal ske gennem et udbygget samarbejde mellem de sjællandske museer samt Århus og Københavns Universiteter og andre interessenter. Herigennem skabes et bredt funderet fagligt netværk, der skal bidrage til videreudvikling af fælles forskningsstrategier, målrettede indsatser og koordinerede analyser af det indsamlede materiale og desuden danne grobund for erfaringsudveksling og kompetenceudvikling.

Mål

Målet er

- 1) at gøre akkumuleret, ny og fremtidig empirisk viden tilgængelig og anvendelig i forskningsmæssige sammenhænge gennem udvikling af en fælles registreringsstruktur og -kultur.
Det skal realiseres ved at udvikle en model for strukturerede beskrivelser i Kulturstyrelsens Fund og Fortidsminder med relevans for den middelalderlige landbebyggelse.
- 2) at fremme metodeudvikling i forbindelse med undersøgelser af den middelalderlige landbebyggelse gennem en fælles feltforskningsindsats.
Det skal realiseres ved at skabe et tværmusealt feltforsknings samarbejde med fælles komparativ metodik samt i fællesskab at udvikle og evaluere metoder.
- 3) at skabe en tværmuseal og interdisciplinær platform til fremme for vidensdeling og kompetenceudvikling. Det gøres gennem samarbejde med andre fagfolk og gennem opbygningen af en fælles vidensbank.

Definition og afgrænsning

Landbebyggelse

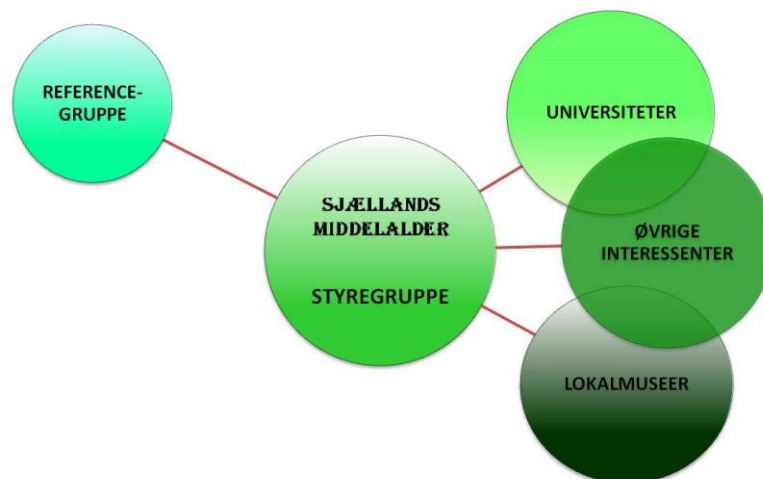
Den samtidige juridiske og strukturelle organisering gør det rimeligt, at adskille landbebyggelse fra bymæssig bebyggelse. Landbebyggelse defineres i denne sammenhæng som både landsbyer, enkelt- og enestegårde. Det materiale, som indgår i indsamlingen skal være undersøgt arkæologisk, belyst via detektorfund eller være endnu stående bygninger.

Tidsmæssigt og geografisk afgrænsning

Middelalderen defineres i denne sammenhæng fra ca. år 1000 og frem til omkring år 1600. Projektets undersøgelsesområde dækker Sjælland, som her defineres som den sjællandske øgruppe.

Organisation

Organisationsdiagram

Resultater og perspektiver

- En samlet systematisk indsigt til de arkæologiske og historiske kilder til den middelalderlige landbebyggelse på Sjælland.
- En grundig evaluering og udvikling af indsamlings- og registreringsmetoder.
- Et velfunderet grundlag til udarbejdelsen af strategiske prioriteringer og målretning af den fremtidige forskningsindsats.
- Udvikling af relevante udgravnings-, naturvidenskabelige-, og non-destruktive metoder.
- Et fagligt og tværfagligt forskningsfællesskab.
- Vidensudvekslende og kompetenceudviklende netværk.
- Redskaber til håndtering af planlægning og plansagsarbejde.
- Tilgængeliggørelse af materialet med henblik på en bred formidling.